

MEMO AAN DE RAAD

Aan : de leden van de gemeenteraad
Van : het College van B&W
Cc :
Datum : 24 juli 2018
Onderwerp : Rapport taskforce jeugdhulp BMW

Inleiding

In de afgelopen periode bent u verschillende malen geïnformeerd over de financiële tekorten in de jeugdzorg. Binnen BMW een taskforce is opgesteld om met als doel om op lokaal niveau te achterhalen wat de oorzaken zijn van de financiële tekorten, en in kaart te brengen of er stuurknoppen zijn om deze tekorten terug te dringen. Het resultaat van dit onderzoek wordt in bijgevoegd rapport beschreven en sturen we u hierbij ter kennisname toe.

Startpunt

Een kleine drie maanden geleden heeft de RIGG voor het eerst sinds de decentralisatie op detailniveau gegevens verstrekt die inzicht bieden in de ontwikkelingen per voorziening en de aantallen jeugdigen die hiervoor ondersteuning hebben ontvangen. Deze gegevens boden ons de mogelijkheid om feiten over het jeugdhulpgebruik boven tafel te krijgen en hierover analyses uit te voeren. Het was met name in het begin een zoektocht om de gegevens op waarde te schatten, te vergelijken met onze eigen data en ze vervolgens te duiden. In de tussenliggende periode heeft de RIGG twee keer een update van de gegevens verstrekt. De kwaliteit en volledigheid van de verstrekte gegevens nam met de update toe, maar soms moesten analyses na een update ook opnieuw worden uitgevoerd. Hoewel er in met name het analyseren van de cijfers veel tijd is gaan zitten, heeft dit er toe geleid dat de verschillen tussen 2016 en 2017 op categorie- en soms op voorzieningenniveau in kaart zijn gebracht. Inzicht in het daadwerkelijke gebruik is een groot winstpunt ten opzichte van de start drie maanden geleden.

Opbouw Rapport

Het rapport beschrijft per jeugdhulpcategorie de ontwikkelingen in 2016 en 2017 in besteed budget en in aantallen jeugdigen. Er wordt daarnaast beschreven hoe de structuur van onze toegang tot jeugdhulp en administratieve processen zijn vormgegeven en of er efficiëncyslagen / innovatieve oplossingen mogelijk zijn om bestaande knelpunten op te lossen. Op basis van deze onderdelen worden mogelijke stuurknoppen beschreven.

Belangrijkste resultaten

- De jeugdhulputgaven zijn gestegen van € 9,4 mln. in 2016 naar € 11,3 mln. in 2017. Hiervoor zijn in 2016 1.362 unieke jeugdigen geholpen, en in 2017 1.389. De stijging van de kosten in de BMW gemeenten is daarom waarschijnlijk niet zozeer te verklaren door een toename van het aantal cliënten, maar met name door een toename van volume (het aantal en/of de lengte van de ingezette producten per jeugdige), de omzetting van PGB naar ZIN, en/of doordat er duurdere producten zijn ingezet.
- De categorie ambulant is de categorie met de hoogste kosten (€ 5,2 mln.) en het meest aantal ondersteunde jeugdigen. Deze categorie bestaat uit de subcategorieën ambulant GGz en ambulant jeugdhulp.
- In de subcategorie ambulante GGz maken de meeste jeugdigen gebruik van ondersteuning. De verwijzer is hierbij in ongeveer ¼ van de gevallen de huisarts. Door ons CJG worden de meeste van deze kinderen, tenzij ze van een andere jeugdhulpvoorziening gebruik maken, niet gezien. Door verbanden te leggen met huisartsen (zoals in de vorm van Ondersteuners Jeugd en Gezin (OJG'ers)) is de verwachting dat het aantal verwijzingen af kan nemen.
- Onder de subcategorie ambulant jeugdhulp vond de grootste stijging van de kosten plaats. De verwijzer hierbij is veelal de gemeente. Binnen ambulante jeugdhulp zijn er verschillende producten die dicht bij elkaar liggen. Dit zijn lichte en zwaardere vormen van individuele begeleiding, en lichte en zware vormen van gezinsbegeleiding. Meer dan een kwart van onze jeugdigen maakt (ook) gebruik van deze producten, en hier wordt ongeveer ook een kwart van de kosten aan besteed. Het advies is om te onderzoeken of er meer in de basisondersteuning kan worden opgepakt, meer algemene voorzieningen gecreëerd kunnen worden of dat er innovatieve producten ontwikkeld kunnen worden.
- De kosten voor Verblijf zijn toegenomen van € 2 mln. in 2016 naar € 2,5 mln. in 2017, terwijl het aantal jeugdigen dat hiervoor geholpen is nagenoeg gelijk is gebleven. Aan te bevelen is om hier nader onderzoek naar te doen, mede in het licht van het signaal vanuit het CJG dat er weinig / geen mogelijkheden in onze gemeenten zijn voor vormen van begeleiding bij kamerbewoning. De afwezigheid van zulke voorzieningen zorgt er mogelijk voor dat men is aangewezen op duurdere voorzieningen.
- In de BMW gemeenten zijn de verschillende uitgaven procentueel sterker gestegen dan in de rest van de provincie. Dit geldt voor crisisproducten, en de producten in de categorie dagbesteding. Daarnaast geldt dit voor twee producten die dicht aan liggen tegen passend onderwijs en de wet langdurige zorg.
- In de afgelopen periode zijn er verschillende ontwikkelingen gestart, die los stonden van de tekorten. Zo is er een nieuw gezinsplan opgesteld, een handreiking op- en afschalen en zijn er projecten / pilots gestart om de administratieve processen te versimpelen, versnellen en te verbeteren. Veel van deze onderdelen komen terug in de audit die komend najaar door RIGG en gemeenten gezamenlijk wordt uitgevoerd. Specifieke aandacht bij de doorontwikkeling van de basisteams is noodzakelijk bij het proces van op- en afschalen.

Mogelijke stuurknoppen

Op basis van de analyses over de bestedingen en de interne structuur zijn stuurknoppen geformuleerd. Er dient wel een voorbehoud gemaakt te worden over de verwachting die het woord stuurknop met zich mee brengt. Het impliceert wellicht dat als er aan gedraaid wordt, de financiële tekorten teniet gedaan kunnen worden. De praktijk van de jeugdhulp is de afgelopen jaren erg weerbarstig gebleken. Er zijn niet voor niets provinciaal, maar ook deels landelijk grote tekorten op de jeugdhulpbudgetten.

In de Jeugdwet is opgenomen dat de beoordeling of een jeugdige een voorziening nodig heeft is gebaseerd op zorginhoudelijke gronden. Budgettaire overwegingen kunnen hierin niet maatgevend zijn. Gemeenten kunnen letten op de prijs en kijken of bepaalde ondersteuning efficiënter en

goedkoper geregeld kan worden, maar in een individueel geval mag de toereikendheid van het gemeentelijke budget geen overweging zijn om een individuele voorziening te weigeren (zie ook memorie van toelichting Jeugdwet, art. 2.3.1). De stuurknoppen die zijn geformuleerd in het rapport moeten in het licht worden gezien van het zoeken naar mogelijkheden om efficiëntere en goedkopere ondersteuning te leveren, die de kwaliteit van zorg voor onze inwoners blijft garanderen.

Naast de stuurknoppen die een afgeleide zijn van bovengenoemde resultaten, kan er nog winst behaald worden in de samenwerking met externe partijen als het onderwijs en gecertificeerde instellingen.

Daarnaast worden er aanbevelingen gedaan om bepaalde onderdelen verder te onderzoeken. Op beleidsniveau kunnen slimme verbindingen gelegd worden met rijksmiddelen voor onderwijsachterstandenbeleid (OAB). Dossieronderzoek naar het gebruik van bepaalde voorzieningen in onze regio kan daarnaast extra inzicht verschaffen in het achterhalen waarom het gebruik van bepaalde voorzieningen in onze regio relatief hoog is.

Een laatste stuurknop heeft te maken met het borgen van de opgebouwde kennis over het duiden van cijfers. Hiervoor is blijvende en verdiepende aandacht nodig. Vragen waarom bepaalde voorzieningen vaak (of juist niet vaak) worden ingezet en welke goedkopere, meer nabije alternatieven er mogelijk zijn, zijn vragen die continue gesteld kunnen worden.

Het vervolg

Dit rapport is te zien als een (belangrijke) tussenstap in het proces om grip te krijgen op jeugdhulpuitgaven. De colleges hebben opdracht gegeven om op basis van de stuurknoppen een implementatieplan op te stellen. In het implementatieplan worden de stuurknoppen verder geconcretiseerd en worden er specifieke acties aan gekoppeld. Hierin worden ook de acties meegenomen die uit de Transformatieagenda 2018 - 2020 voortvloeien. De verwachting is dat het implementatieplan komend najaar gereed is. De uitkomsten van het plan worden met uw raad gedeeld.